

Міністерство освіти і науки України
Державний заклад «Південноукраїнський національний педагогічний
університет імені К. Д. Ушинського»
Південноукраїнський центр професійного розвитку
керівників та фахівців соціальної сфери

ПСИХОЛОГО-ПЕДАГОГІЧНІ АСПЕКТИ РЕАЛІЗАЦІЇ СУЧАСНИХ МЕТОДІВ НАВЧАННЯ У ЗАКЛАДАХ ОСВІТИ

**ЗБІРНИК МАТЕРІАЛІВ
ВСЕУКРАЇНСЬКОЇ НАУКОВО-МЕТОДИЧНОЇ КОНФЕРЕНЦІЇ
16 грудня 2024 року**

ОДЕСА

УДК: 371.013+378(01)

ОРГАНІЗАЦІЙНИЙ КОМІТЕТ КОНФЕРЕНЦІЇ:

Черненко Наталія Миколаївна - доктор педагогічних наук, професор.

Соловейчук Олена Максимівна – фахівець Південноукраїнського центру професійного розвитку керівників та фахівців соціономічної сфери.

*Рекомендова вченою радою Державного закладу «Південноукраїнський національний педагогічний університет імені К. Д. Ушинського»
(протокол №7 від 26 грудня 2024 р.)*

Рецензенти:

Фурман Анатолій Анатолійович - доктор психологічних наук, професор, директор Навчально-наукового інституту гуманітарних наук Національного університету "Одеська політехніка"

Пєнов Вадим Васильович - кандидат педагогічних наук, доцент, доцент кафедри фізіології здоров'я і безпеки людини та природничої освіти Одеського національного університету імені І.І.Мечникова

Психолого-педагогічні аспекти реалізації сучасних методів навчання у закладах освіти: збірник матеріалів всеукраїнської науково-методичної конференції. Одеса : Університет Ушинського, 2024. 208 с.

До збірника ввійшли матеріали всеукраїнської науково-методичної конференції, присвяченої різним аспектам організації освітнього процесу в умовах цифрової трансформації, сучасним методам та формам організації освітнього процесу у закладах освіти різного рівня, підготовці фахівців соціономічної сфери у закладах освіти.

Науковці висвітлюють питання щодо сучасних форм і методів організації освітнього процесу в умовах цифрової трансформації.

Відповідальність за зміст матеріалів несуть їх автори.

© Університет Ушинського

до нового типу навчання: знаково-контекстного, що відтворює предметний та соціальний конструкти майбутньої професійної діяльності, посилює розвивальний характер вищої педагогічної освіти.

Проведене дослідження не вичерпує всіх питань окресленої проблеми. Спеціального дослідження потребує проблема щодо застосування методу проєктів на заняттях з педагогічних дисциплін з метою формування комунікативної компетентності майбутніх вчителів.

Список використаних джерел:

1. Бистрова Ю.В. Креативна компетентність особистості: зміст та основні напрямки формування у вищій школі. Концептуальні засади становлення інноваційного суспільства в Україні. Харків, 2015. Т.1. С.396-407.
2. Дичківська І.М. Інноваційні педагогічні технології: навч. посібник. Київ: Академвидав, 2004. 200 с.
3. Полторак В.І. Інтерактивні технології в системі особистісно-зорієнтованої освіти: збірник. 3-тє вид. Київ, 2016. 64 с.
4. Швай Р.І. Психологія та педагогіка творчості: навч. посібник. Львів: Видавництво Львівської політехніки, 2014. 200 с.
5. Щербань П.М. Навчально-педагогічні ігри у вищих навчальних закладах: навч. посібник. Київ : Вища школа, 2004. 207 с.

ПЛАХОТНІК Олена Олександрівна

СИМПТОМИ ЕМОЦІЙНОГО ВИГОРАННЯ НАУКОВО-ПЕДАГОГІЧНИХ ПРАЦІВНИКІВ ЗАКЛАДІВ ВИЩОЇ ОСВІТИ ТА РЕКОМЕНДАЦІЇ ЩОДО ЙОГО ПОДОЛАННЯ

Високий професійно-особистісний рівень науково-педагогічних працівників закладів вищої освіти є важливою умовою якості освітнього процесу, що є домінуючим фактором їх конкурентоспроможності. В умовах повномасштабного вторгнення, за відсутності «живого» спілкування в багатьох закладах освіти, де навчальні заняття проводяться за дистанційною формою, за навчанням у сховищах за великою кількістю повітряних тривог, за відсутністю електроенергії, за перенасиченням жахливими подіями тощо особливо актуальною й надзвичайно гострою проблемою є емоційне (психологічне) вигорання всіх учасників освітнього процесу, здобувачів та науково - педагогічних працівників. У таких екстремальних умовах посилилася загроза розвитку емоційного вигорання. Цей термін введено американським психіатром Дж. Фрейденбергом ще у 1974 році. Дж. Фрейденберг займався вивченням характеристик психічного стану людей, що перебувають у постійному спілкуванні в емоційно напруженій атмосфері. Саме професія науково-

педагогічного працівника характеризується активною міжособистісною взаємодією й відповідальністю.

За визначенням Всесвітньої організації охорони здоров'я емоційне вигорання не є хворобою, а є професійним явищем. Тобто ця дефініція застосовується тільки в професійному контексті й не пов'язана з іншими сферами життєдіяльності. Емоційне вигорання можна розглядати як професійну кризу, що виявляється наростаючим емоційним виснаженням.

Емоційне вигорання характеризується такими симптомами як виснаження, песимізм, приниження своїх досягнень, здібностей, відсутність ресурсів щодо проведення ефективної діяльності, агресивність, зменшення інтересу до нового, втома, порушення сну, почуття тривоги, критика, апатія, деперсоналізація, нездатність зосередитися, відсутність участі у громадських заходах тощо. Основні причини, що сприяють емоційному вигоранню наведено на рис. 1.

Щодо зменшення рівня емоційного вигорання або його уникнення наведемо ряд рекомендацій:

- покращення особистого тайм-менеджменту;
- підвищення кваліфікації, участь у семінарах, тренінгах, конференціях,

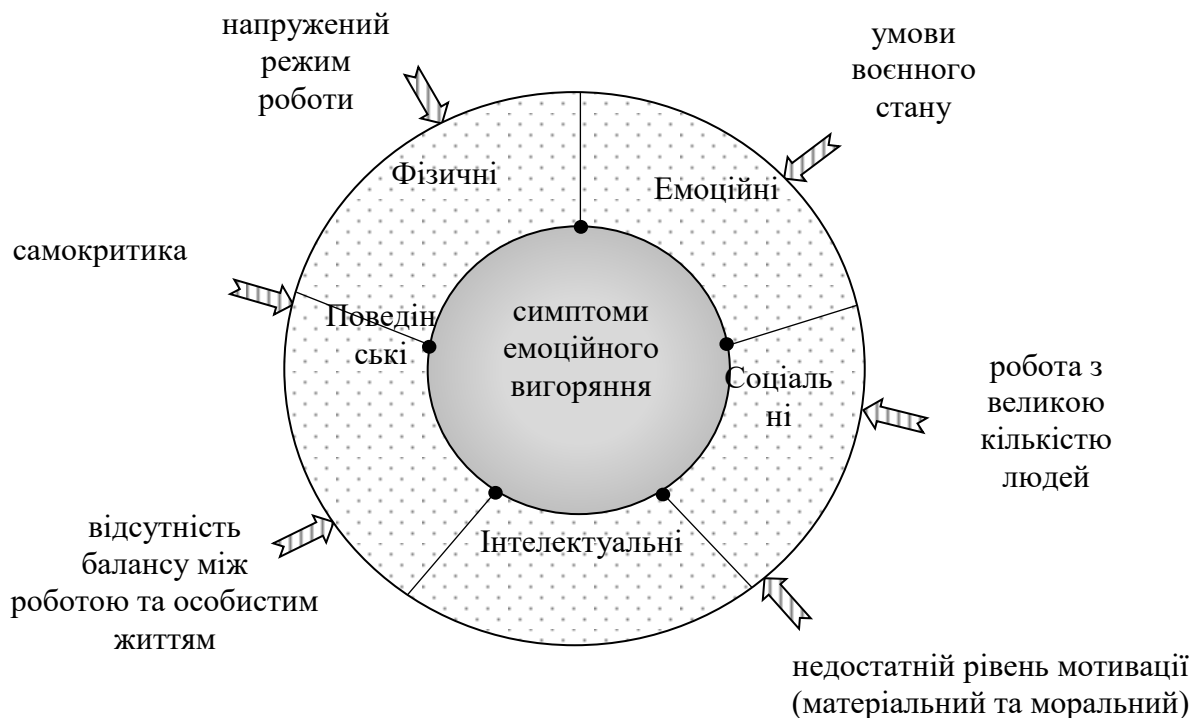

Рис. 1 – Симптоми та основні причини емоційного вигорання.

майстер – класах;

- самопрограмування;
- дні «інформаційного» відпочинку;
- перехід на автентичні екзистенційні установки;

- вибір фіксованого дня для відпочинку;
- психологічна профілактика;
- керування своїми емоціями;
- раціональне харчування й фізичне навантаження;
- медитація, аутотренінги, релаксація;
- ароматерапія.

Якщо є розуміння неможливості впоратися з емоційним вигоранням необхідно звернутися до спеціалістів з цього питання. Нагальним є функціонування психологічної служби в закладах вищої освіти, що забезпечує психологічний супровід учасників освітнього процесу в умовах воєнного стану. Пріоритетним напрямом роботи психологічної служби має бути формування стресостійкості учасників, розвиток якої надасть можливість, наприклад, здобувачам сконцентруватися на процесі навчання, якісно здобувати певні теоретичні знання й оволодівати практичними навичками.

За сучасних умов зниження стресових чинників є складною задачею. Але використання напрацювань науковців – психологів надасть можливість мінімізувати вплив стресу, зменшити ризики емоційного вигорання в умовах воєнного стану.

РЕТЬМАН Михайло Сергійович

МЕТОДИ АГРАРНОЇ ОСВІТИ УКРАЇНИ У ВОЄННИЙ ПЕРІОД

В умовах воєнного стану, з огляду на кризу в різних сферах життєдіяльності України, система освіти, зокрема аграрна, зазнала значних змін. Вища аграрна освіта, що історично забезпечує розвиток агропромислового комплексу країни, вимагає швидкої адаптації до нових умов. Під час війни важливо не тільки зберегти якість навчання, але й забезпечити стійкість освітнього процесу, особливо для студентів, які знаходяться в умовах фізичних, емоційних та соціальних потрясінь.

Аграрна освіта, що є важливою складовою національної безпеки, має на меті забезпечити країну кваліфікованими фахівцями, здатними вести ефективне господарювання в умовах криз. У зв'язку з цим, сучасні методи аграрної освіти мають враховувати необхідність інтеграції новітніх технологій, методів навчання та відновлення інфраструктури навчальних закладів.

Війна в Україні значно вплинула на інфраструктуру навчальних закладів, створюючи фізичні бар'єри для традиційного навчання. Враховуючи це, значна частина аграрних університетів перейшла на дистанційні форми навчання. Програми в режимі онлайн дозволяють студентам здобувати знання, не

інструменти розвитку педагогічної творчості майбутніх вихователів	
НОЗДРОВА Оксана Павлівна Проєктна діяльність як засіб формування професійної компетентності майбутніх вчителів у закладах вищої освіти	103
ПЛАХОТНИК Олена Олександрівна Симптоми емоційного вигорання науково-педагогічних працівників закладів вищої освіти та рекомендації щодо його подолання	106
РЕТЬМАН Михайло Сергійович Методи аграрної освіти України у воєнний період	108
РУЧКІНА Маріанна Миколаївна Сучасні підходи до експертизи в освіті	111
САВЧЕНКОВА Марія Вікторівна Innovative technologies in education	114
СОЛОВЕЙ Галина Сергіївна Переосмислення легітимності збройного врегулювання конфліктів у бакалаврському курсі з міжнародної безпеки після 24 лютого 2022	117
СПРІДОНОВА Наталія Георгіївна Потенціал використання сучасних інформаційних технологій в системі підготовки молодших бакалаврів технічного профілю	121
ТЕМЧЕНКО Ольга Василівна Управління розвитком інклюзивного середовища в закладі освіти	124
ТУМБРУКАКІ Алла Валеріївна Залучення можливостей штучного інтелекта в процес формування методичної компетентності майбутніх учителів математики	128
УЛЬЯНОВА Тетяна Юріївна Переваги застосування психологічного тренінгу під час підготовки майбутніх психологів	131
ФЕДОСОВ Сергій Никифорович Особливості викладання фізики в технічних університетах під час повномасштабної війни проти України	136
ФОГЕЛЬ Тетяна Миколаївна Cognitive and progmatic aspects of foreign language teaching methods: assessment for learning in the remote classroom	142
ХЛЄБНИКОВА Таліна Миколаївна Фактори впливу на ефективність управління трудовими ресурсами	145
ХМЕЛЮК Альона Василівна Інновації у вищій освіті: роль штучного інтелекту у створенні наукових досліджень	149
ХОЛТОБІНА Олександра Устинівна Формування здорового способу життя у майбутніх вихователів дошкільної освіти	152